

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O. vár. Viki-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorát elsőször 7 kr, másodsor 6 kr, harmadsor 5 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr bérlegdíj. Előfizetés és hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőseputna, STRIN J. könyvkereskedése.

× (H. S.) **Az unió kérdése.** (III.) — Meggyőződésünk az, hogy ha szép és gazdag, de kicsiny országunk, Erdély, nem olvad a magában is nagy és erőteljes Magyarország karjaiba, s valamint völegény és menyaszszony az örökhűség esküjének letétele által (mint mondani szokták) egy morális személylővé válnak, épp ezen analogia szerint a két ország mielőbb az unió (ezen politikai „holtomiglan holtodiglan-eskü”) által egy teljesen közös érdekű statussá nem alakul, akkor nem az itt élő egyes nemzetek, hanem a collectiv értelemben vett összes nép jövőjének, biztosabb lételének legelső feltételét szalasztjuk el, s kérdés: ha mi magunk (e mai nemzedék) országai különállásunk hű örömeit fogjuk-e csendesen élvezhetni, s ha tán nem is fogjuk a késő megbánás pillanatában a „mea culpa”-t élénkelhetni, vajjon unokáink nem lesznek-e kénytelenek Jeremiással keservesen felsohajtani: „Az atyák ették meg az egrest és imé, a fiaknak foguk vásott meg belé.”

A ki Erdély uniójának „kérdését” esupán egyes nemzetiség korlátoltabb szempontjából veszi vizsgálat alá, s hamarabb hajt az alaptalan, kicsinykedő, mindenüvé kísérleteket guggasztó nemzeti féltékenység izgató hangjára, mint a testvériség szent eszméjében egyesített közjóért, a nép, az ország, közjáváért aggódo kebel komolyabb szózatára, — az eo ipso nem mint az ország fia, hanem csak mint az országban élő egyik vagy másik néptörzsek fia gondolkozik, s nem utasíthatja vissza a kisszerű felfogás, s tán a vak önzés vádját.

Erdély uniója nem specielis magyar vagy székely, szász vagy román kérdés, hanem Erdély s az abban lakó összes nép jövőjének kérdése, a miből négy fejtű kérdést csak a reakció szeretne csinálni bizony nem annyira a nép javáért, a melyhez oly viszonyban áll, mint a czápa az ő martalékához.

Kétségtől nemcsak szabad, de szükség és üdvös nemzeti szempontból is vizsgálni a kérdést. De midőn a nemzetiség joga az egész világban ismert becsületű, sőt törvényben is egyelőre kielégítő garantíát lelhet fel; midőn nem az a cél, hogy nemzetiségek elnyomására fogjunk kezét, hanem egy, a nemzetiségek szabad fejlődése és testvérisülése alapján nyugvó, boldogabb és biztosabb államélet előnyeinek és épp oly kedves kötelességeinek részeseivé legyünk, midőn nem arról van szó, hogy magában csekély életerőnk minden előny nélkül absorbeáltsunk, hanem azt éppen felüldítsük és magasabb hatványra emeljük; — akkor fölösleges, sőt bűn makacsul ragaszkodni alárendelt szemponthoz, a mely fölött egy más, sokkal magasabb, s mégis amazt ki nem záró szempont követeli a figyelembevételt.

Erdély magában kicsiny ország (főképp ha majd a részek visszacsatlása bevégezté) sokkal kisebb, hogysem Magyarországgal való szorosabb érdekegyeség kapcsa nélkül, saját erejében feltalálhassa mindazon feltételeket, a miket az országai különállás követel. Anyagi és erkölcsi érdekeink egész serge követeli, hogy az egyesülésre, csak az egyesülésre törjünk, s résztünkrol még akkor is, ha egészen független állami joggal, sőt területi semlegességgel lennénk megkínálva, (a minél elérhetlenebb politikai ábránd a Királyhágón innen még csak egy van) még akkor is inkább szavaznánk természetes szövetségünk, az erőteljes Magyarországgal unióra egy oly fenyegetett ponton, a hol mi feksznünk alig két millió néppel, többféle nemzetiséggel stb.

Avagy azt hiszi valaki, hogy a félhold hatalmának mély sülyedése után, az izlám világhódító céljainak megtörtével, a magyar szent korona területéhez tartozó népek által lakott birodalom nagy feladata, Európa érdekében egy erős államot, egy dönthetetlen védbástyát képezni, megszűnt volna!

Szép volna biz a, ha a pamlagról kényelmesen pipázva nézhetnők a világ eseményeit, a melyek körülöttünk bekövetkezhetnek! Oh, az nagyon kedves dolog lenne, ha majd a keleti kérdés megoldásakor legkevésbé se háborítatnánk kényelmünkben! Ezt tudva, erről örökre biztosítva (de ki által?), valóban tán nem is lenne egyéb gondunk, mint a házi poli-

tika zárt körében a henye jóllét, a gyönyör, a maga magát tulszárnyaló egyéni szabadság kéjeinek zsvartalan élvezését biztosítani — s tán elpuhulni és a nagy német elvnek (leben und leben lassen!) a leggyávább értelelmig vitt követésében szép csendesen elalélni.

De a ki az orránál csak valamivel tovább lát, tudja jól, hogy a keleti kérdés nem egyéb egy mesterségesen aláfójtott lángnál, a mely előbb utóbb nagy explozióval fog kitörni, s ki tagadhatja, hogy a nagy rázkódás pillanatában legkétesebb azon népek sorsának biztonsága, a melyeket itt nem egy szilárd alapokon nyugvó államban talál.

Ha tehát a hasznosság legfőbb elvéből kiindulva tüzzük ki e kérdést: „Mi biztosabb föltétele jövőnknek, a különállás-e vagy az unió Magyarországgal?” — csak az utóbbira szavazhatunk józanon.

„Életfeltételünk a polgárisodott nyugat felé csatlakozni, nem keletfelé szakadozni, a hol a fergeteg tomboland, a hol nincs természetes szövetségünk!”

× Mint fennebb mondva volt, erkölcsi és megyei érdekeink egész serge s maga az azokat helyesen felgőg közvélemény többsége sürgeti Erdély unióját Magyarországgal, s mintán „az unio kérdése” című cikksorozat I-ő közleményében kimondatott, hogy a „Hermannstädter Ztg” nézetei ferdék és a szász közvélemény nyilatkozatának nem vehetjük, még csak azt tesszük hozzá itt, hogy szász testvéreink politikai érettségét sokkal inkább tiszteljük, mintsem csak pillanatig is kételkedtünk volna, hogy Schmidt ur „programm”-ját helybenhagyni vagy éppen követni kívánják. Mi visszatartandóknak tartottuk ama hamis adatokon és a szász nemzetre, mint mindnyájunkra nézve, veszedelmes elveken nyugvó programot; de bár mennyire visszatetszést keltött is az benntünk, nem jutott eszünkbe azért a szász intelligenciát interpellálni vagy gyanúsítani, s ez elhamarkodás és igazságtalanság is lett volna. Örömlenket fejeztük ki azonban másfelől a felett, hogy a Brassóban megjelenő, tekintélyes, „Kronstädter Ztg” hasábjain oly nézeteket látunk nyilvánulni, a melyek érdekeink, közös érdekeink, helyesebb és elfogulatlanabb felfogásából indulva ki, az unio eszméjét támogatják, s annak az erdélyi értelmiség meggyőződésében gyökerező népszerűségét mutatják fel.

A „Kr. Ztg” f. havi 3-dik számában az „Erdély és Magyarország unioja” című cikkben ugyanis többek közt ezt olvassuk:

„Erdélyben mint Magyarországon a nép különféle nemzetiségekből vegyült; itt mint ott tehát az államszervezetnek hasonló módon kell alakulnia, a béke állandóságának és nemzetiségeknek biztosítékát kell hogy magába foglalja. A nemzeti önállóságnak Erdélyben mint Magyarországon egyedül lehetséges garantíát: decentralizáció s a saját nyelv használati joga egy a községi, mint a megyei, egy az egyházi, mint politikai életben. Hogy mi legyen az országgyűlés és a legfőbb tisztségek hivatali nyelve, az mindegy, valamint azt is meglehetősen közönyösnek tartjuk, ha a törvényhozás felett Kolozsvárt vagy Pesten folynak-e a tanácskozások.” — „S nekünk meggyőződésünk, hogy erdélyi ügyekben egy tisztán magyar országgyűlés sokkal elfogulatlanabb ítéletet hozand, mint egy erdélyi országgyűlés sat.”

Ugyanez a „Kronst. Ztg” 6-dik számában egy polemát olvasunk az „O. D. P.” „kolozsvári levelezője ellen, a melyben mondatik, hogy a kolozsvári országgyűlésen 1848 május 30-dikán hozott I. törvényezikk használatát támadatik meg, mert az szentesítve van. A magyarok törekvése tehát nem egyéb, mint gyakorlatilag foganatosítani az unio-törvényt. Tovább így szól a „kolozsvári” levelezőhöz, a kit ciklikiró maga is alig hisz a kolozsvári piacon feltalálhatni:

„Őn azt mondja: Alig hihető, hogy a kormány az országban a kisebbség véleményét oly magasra becsüli, miszerint annak óhaját (az uniót) végrehajtani engedje a többség véleményének meghallgatása nélkül.

„Hogy minden magyar, minden székely forrón óhajítja, hogy a Ferdinánd császár által helybenhagyott unio tényleg végrehajtsák, ezt őn is tudni látszik. Ezen kívül még csak arról biztosíthatjuk, hogy a szászok többségének ez óhaját nincs ellenére! S ez lenne az a kisebbség? Hogyan? Három nemzet ösztintén egyetértve, egy Ferdinánd által szentesített országos törvényezikre támaszkodva, kisebbségnek tekintethetnének-e szemben egy harmadik magára álló nemzettel, a mely egyenjogúságát épp az őn által megtámadott 1848-ki I. t.-cz. következtében nyerte meg!?”

„De őn 1,300,000 románra hivatkozik, a kik mint őn mondja hivatva vannak „Erdély újraszervezésénél fűtényezőként szerepelni.” Ez hát az őn majoritása! Mert 1,300,000 román több mint 700,000 magyar és székely, meg 190,000 szász, azaz 890,000 nem-román emberfia. Mi nem vagyunk statisztikusok és se a 890,000 nem-románra, de még kevésbé a 1,300,000 románra megesküdni nem vagyunk hajlandók. De őn feledni látszik, hogy ezen újraszervezésnél nem tabulara sara-ról van szó, hanem a legrosszabb esetben, ha t. i. az unio a románok kívánataira elmaradna, hogy az ősi jogokkal bíró három alkotmányos nemzet mellé a negye-

dik úgy állíttassék fel, miszerint ezáltal egy a régi jogosult három nemzet igényei, valamint a negyedik eddig jogokkal nem bírt negyedik nemzet óhaját figyelembe legyenek véve. A törvényhozásnál tehát mindig csak nemzetek állanak nemzetekkel szemben, vagy inkább egymás mellett, ha mindjárt az egyik ezereknél számítaná is övéit. S őn maga is, t. l. ur, oly kegyes, vagy mint mondja, oly szerény, hogy a románok kívánalmait nem fokozza tovább, hanem hogy a román nemzet a jövő erdélyi országgyűlésen a magyarokkal és szászokkal egyenlően képviseltessenek, minden tekintet nélkül a fejszámra.

„A szász nemzet azon esetre, ha nem jön létre Erdélynek Magyarországgal való egyesítése, mitől az legközelebből a német elem jelentékeny erősítését várja, komolyan aggodhatik, hogy a román többség uszályhordozója lesz, s nem kell csodálkoznia, ha fennebb mondtuk, hogy a szász nemzet többsége hajlamot érez Erdélynek Magyarországgal alkotmányos uniójához, s az ellenkezőnek csak gondolatára is reszket annyival inkább, minthogy a levelező ur maga mondja, miszerint a románok Erdély kimondott autonómiájának fenntartása mellett képeseknek érzik magukat, elvállalni az őket illető jelentékeny szerepet.

„S vajjon a magyarok és a székelyeknek lesz-e kedvük a románok uszályhordozóivá lenni?”

„Különös, hogy önnök logikája egyedül a román népet veszi argumentumul következtetéseinel, s így magát a 19-dik századdal együtt az ököljog korába helyezi vissza.

„Bizonyára nincs Erdélyben egy gondolkozó ember is, a ki ne látná át, hogy a román nemzet, ha egyszer a miveltetés szükséges fokát elérte, a század szellemében ne részesülhetne mindazon szabadságokban, a melyeket a más három nemzet eddig is élvezett, de a fenyegetőzés csak a kedélyeket ingerli.

„Továbbá őn mindig csak három nemzetről beszél, a melyek jövőre Erdélyben egyenlő joggal fognának bírní u. m. a román, a magyar és a szász. Hát a székely nemzet csak úgy könnyedén egy tollvonás által magát eltöröltetni engedje!

„A mi önnök jeremiáját illeti a századokon át tört igaztalanságról és azon aggodalmát, hogy még hasonló állapot visszatérhetne, legyen őn megvigasztalva, hogy magyarok és szászok is voltak, a kik 1848 előtt önnökkel túrtak, s most a románokkal együtt felszabadultak, s semmiesetre nincs mért aggodni, hogy többé hasonló állapotba visszaeszenek. Sőt már magában egy ily aggodalom emlegetését alávaló gyanúsítgatásnak tartjuk sat.”

× **Conferentia Fehérvárt.** (Folytatása.) — Ha feltűjtük a történelem lapjait, úgy találjuk, hogy a nemzet, melynél a törvények föltétlen tisztelet tárgyai lenni megszűntek — láthatlanul bár, de enyészetnek indult.

Brutus, a fiatal Róma első consula, saját fiait a törvény iránti tiszteletből halálra ítéli. Mig egy későbbi consul, hogy hazáját egy nagy összeesküvéstől megmentse, kénytelennek érezte magát a törvények határait átlépni. S midőn egy népszószóló esküt kívánt tőle: „hogy a törvényeket megtartotta” — úgy vélekedvén, miszerint vagy hamis esküre, vagy alkalmatlan vallomásra bírandja a consult: „én esküszöm — válaszolá amaz — én esküszöm, hogy a hazát megtartottam.” Ez I. cikktünkben említett tan alapján — a „salus publica suprema lex esto” alapján történt. És III. Napoleon decz. 2-ki „coup d'état”-ja Frankhonra nézve általa és roppant pártja által ismét ezen alapon „mentő tény” gyanánt állíttatott föl.

A nagy római s még nagyobb francia önértéssel s a viszonyok igényeiből merített némi joggal hivatkoztak „a közjó legfőbb törvényére.” Róma is, Frankhon is azon időben összeesküvések által fenyegetett, apró pártok által szagatott vala. Szerintünk mégis mind a kettő törvénytiszteget volt.

De nálunk a törvény félrevetése mellett épp akkor, a mikor törvényeink uralmát újra, s a mint óhajtuk szilárdabban mint valaha, megalapítandók vagyunk — a „közjó legfőbb törvényéből” merített okok sem harczolnak. Itt egy nagy nemzeti többség — ha úgy tetszik egy nagy politikai párt, mely az eszméhez, s nem a személyekhez ragaszkodik — nemcsak a még mindig korlátolt időszaki sajtóban, de a már magokat szervezett magyarhoni megyék osztatlan akarátában oly hangosan nyilatkozott, hogy ha valahol — egy itt igaz: „a nép szava, isten szava.”

Kinyilatkoztatta 48-beli törvényeinkhez föltétlen ragaszkodását. Az összes nemzeti akarat ezen elhatározott kifejezése, fényes bizonyítványa azon igazságnak: miszerint ha az eszme egy nemzet szellemébe beékelte magát, s abban megért, azt sem erőszak, sem elnyomás, sem maga az idő abból többé ki nem irhatja. Fényes megőrzése egyszerűsége mind azon alaptalan állításnak, melyet barátaink is az abszolút kormány alatt több ízben megírtak: mintha 48-beli törvényeink, s az ezekkel kapcsolatos nagy politikai események egy töredék, s nem a nemzet műve voltak volna; melynek bűnéért a nemzetet büntetni nem lehetett volna. Mi is úgy hiszünk: hogy a nemzetet sem öntényéért, sem azon honfiáért, kiket hosszú — kínos elszakításunk után most ismét anyai kebelére emelni óhaj — büntetni jogszerűen nem lehetett volna.

Ha már ezen törvényeinket, miként fölemlítettük, a nemzet kijelentett egyetemes akarata ellen elzárni, vagy csak retrográd irányban módosítani s megcsorbítani is országgyűlésnek sem szabad: ugyan melyik az a jogalap, melyen egy értekezlet avagy csak vélemény adás végett is megállhatna? Nyilatkozhatik-e ily értekezlet a nemzet nevében — vagy éppen a nemzet kijelentett egyetemes akarata ellen? Ez ha nem; mit ér az individualis nyilatkozat? Tekintethetik-e ez bármely juris fictionál fogva a nemzeti akarat képviselőjének, vagy bártalmácsának — még akkor is ha a nemzet nem nyilatkozott volna törvényeihez fűlőttlen ragaszkodására nézve? Hiszen ha így volna: ugy megyegyűléseink, sőt az országgyűlés is a nemzeti akarat nyilvánításának ezen új öntött formája által felesleggé válnának. (Vége következik.) Szabó Lajos.

Torda, jan. 15-kén, 1861. — Itt minden nap újabb események s oly számosak merülnek fel, hogy hirtelenséggel nem tudjuk melyiken kezdjük, azért belemarkolunk tömegébe s mennyit egyszer megszorítottunk, azt elmondjuk. Legelől áll gr. Teleki László elfogatása híre, mely minket midőn szomorú és levert kedélyre sujtott, egy itt lévő szállodában a még vonagló alkotmányának néhány hívei egybegyűltek s örömpoharat ittak a magyar emigratio megtörténésére. E toaszt önkénytelen mondatja: „Szabadíts meg uram a gonosztól!”

Szánkázás jön markomból elő. Rég az ideje, hogy ily élénk szánkázások nem történtek mint most. Figyelmünket megragadta ez alkalommal hallott dal, mit ide nem igatni honfi vétek lenne. Szövege ez:

„Éljen, éljen, éljen a hazának minden jó fia!
Éljen a boldoguljon!!!
Vesszen, vesszen, vesszen a csudár, a ki gaz,
Akár ki legyen az!!!
Vesszen vagy jobboldal a!”

E dal sorai és szavai ismétlése vérpezsdítő, dallama magyarosan zeng, annyira, hogy a sarkantyú rá önkénytelen peng.

Megint más esemény. B. O. Milanóból veres nadragban, honvéd attilában f. hó 7-dikén éjféltől szülőihez szabadsággal megérkezett. Azt beszéli, hogy mint volt osztrák katonatiszt magát nyugalmaztatta és azután a nápolyi királyi szolgálatába ment, a palermói ütközetben elfogták a garibaldisták, miután megengedtetett neki a magyar legioba állani. Oly messzi távolból jött sokat beszélhet, de egy magyar közmondás arra figyelmeztet: köve higgy komádnak.

Ismét más. A városi nép előtt híres Gálffy József lemondott a városi árva-bizottmány elnökségéről írásban, melyben megemlíti, hogy 1810-től fogva volt közhivatalban, de annyit nem szolgált, mint a közelebbi lefolyt 6 évi jól rendezett árvi bizottmánynál. Öreg ur! várja el, hogy a nép mondja ki ezen szolgálat eredményét. Helyét mire a városi választott esküdtés helyezte, a város képében a cs. kir. járás hivatal betöltötté Lengyel Istvánnal. Így él és virágzik itt a népjog!

Még van egy. A. E. a tordai cs. kir. járásba és e városba küldetett felsőbb helyről adóhátrálék felvételére, oly utasítással, hogy a ki nem fizetett exequialja, az elvett zálogokat itt árverezze. Felsőbb helyre tett kérések következtében — ugy halljuk — visszahívatott volna oda, honnan jött. E tárgyra vonatkozólag megbeszéljük, hogy a múlt évben illető adószedőnek nem volt kiadva maga idejében az adótábla. Senki sem tudta adója mennyiségét, mégis a múlt hónapban szinte 2000 forintot fizetett bé e község. r. l.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Nagy-Szebenben tartott román gyűlésről ugy értesítenek, hogy ott habár a gr. Rechberg-től engedett 25—30 személyre mehető szám helyett 140 körül állott az összegyűlték száma, az értekezés alatt kellő fegyelem volt, s mentve maradt az minden kiespangástól. Feltűnt, hogy a román nemzet éppen most midőn a nép, mely e nemzetiség többségét képezi, 1848-ban minden álladalmi jogot megkapott, most is sérelmeket érez, s ezen sérelmek előterjesztését kéri a királyi propositiókban. Most azonban e kérdéshez nem szólnak. Örvendő értesülünk arról, hogy az értekezlet a törvényesség mellett nyilatkozott az alapirányban, de e nyilatkozattal ellenkezik az 1847-ki választás alkalmazása iránti kívánság. Megjegyezzük, hogy értesítünk báró Schaguna magatartását méltányolja. A negyedik nemzetiség eszméje az, mely e kérdést terhesíti. Ott, hol egyenjogúság van a nemzetiség készszerű alakja bajosan alkalmazható. Erdély nem a három os nemzetiség, hanem a három os tartományi terület alapján volt szervezve, s a nemzetiségek csak mint ezen „Kanton“-szerű autonómikus területek tulajdonosai szerepelnek törvényeinkben. Három alapjog volt ez országban: a székely grófság, a magyar vajdaság és a fundus regius joga, csak e jogok alapjára lehetne feltetni az e területeken lakó nemzetiségek igényeit. Am ezen területi jogoknak, a mennyiben azok az egységes kormányzást nem akadályozzák, s a magyar királyságba való közvetlen bekebelezés tényének utját nem állják, érvényesítése fenn is van hagyva.

Ha a románok ezen jogalapra állva kívánnak magukat az alkotmányos jogokba beilleszteni, akkor sok kívánságuk érvényre jutna, mert mi alkotmányos viszonyaink szabadelvű kifejtését óhajtuk, de nem eltörölve a multat, egészen újat építeni még a multnál is avultabb izlésre. Az os területi jogokból kifejtett nemzetiségi jog 1848 eszméi által el van enyészve, a helyett az egyéni jog állott elő. A székelyföldre beköltözött örmény, román, német, szász, franczia éppen ugy polgára azon földnek, mint eddig kizárólag a székely volt, éppen ugy viselhet ott hivatalokat. Tehát a nemzetiségi jog az egyéni jog előtt elenyészett; hogyan kívánnak tehát a románok oly új jogot létesíteni, mely éppen az emberi jogegyenlőség miatt impossibilis? A magyar királyság területe legyen egyformán szabad és boldog hazája nemzeti különbség nélkül minden honpolgárnak. Ez az emberi jog.

Ugy halljuk, hogy b. Kemény Ferencz önműlőnek körülbelül e hó 25-én, 26-an remélhetni lejövetelét Kolozsvárra, a ki nem szándékozik hazájába tres kézzel érkezni, s a szükséges kinevezések által oly helyzetbe hozza a királyhágón inneni részt, hogy a szervezés végre kezdetét vegye, a mely felett már hazánkfiak türelmök ily hosszúságú próbatételével kezdenek elcsüggedni.

A szamosújvári görög-katolikus káptalan részére felsőbb helyről adományozott egyházi díszlejek a mult karácsony ünnepén adattak át a káptalan használatára, az ünnepély alatt a megyés püspök és a káptalan nagy praepostja tartván velős alkalmi beszédeket. Ezen egyházi ékszereket kolozsvári ékszerész ifj. Lukács János készítette, s a műveket ugy mint az előállításban pontosságot érdemes értesítőnk Gulovich János ör. kanonok ur igen dícsérő s egyzersmind mint e részben megbízott a káptalan nevében kiérdemelt tisztelet nyilvánít az említett ötves iránt s ajánlja őt a közfigyelembe.

A magyar megyék általában a törvényszékeket megválasztják s e miatt annál több kellemetlenség áll elő, mert a korlátozások megrendelte a császári törvényszékeknek, hogy az országgyűlés rendelkezéseig helyt maradjanak. Az „Öst. Ztg.“ ugy nyilatkozik, hogy a kormány s megyék közti viszály kiegyenlítésének egyetlen módja, hogy az országgyűlés még ápril 2-dika előtt egybehívassék, s a választási törvényen mitse ocsorozzanak. Pozsony megye elhatározván, hogy a törvényszéki ügyeket átvegye, egy küldöttséget jelent meg a Kreisgerichtnél, az utóbbi azonban a korlátnok rendeletére hivatkozva kijelenté, hogy köteles helyt maradni, ezzel a küldöttségre visszament. Ellenben Nyitra megye hasonló czélú küldöttsége a hasonló alapon ellentálló hivatalnokokat karongfogva kivitte a törvényszék épületéből, az irományokat lepecsételte s az ajtókat hajdukkal állatta el. E vizálynak len véget vet ha valósul Deák F. azon nyilatkozata, hogy a cs. t. székek ideiglenesen meghagyandók.

A fiatal Sturdza, román herceg, pár nap óta körülben mulat, s mint halljuk, idejének czélja nem annyira politikai, mint magántermészeti és családköri.

A Bécsben lévő magyar fiatalok tánczvigalmi engedélyt a rendőrségtől csak Széchen közbenjárására tudta kinyerni, mégpedig három feltétellel: 1. Nem szabad Rákóczi huzni. 2. Szózatot énekelni. 3. Magyar kokárdát viselni. A bál tisztja jövedelme a magyar t. Akademia alapítójára van száva.

Aradmegye bizottmánya tisztujtó gyűlésén következő határozatot hoztattak: 1) Aradmegye az 1848-diki országgyűlési, királyilag szentesített törvényeket, egész terjedelmükben s csontkitalanul mondja ki szenteknek; 2) Az országgyűlés mielőbbi összehívását kívánja. 3) A megye kimondja, hogy az országgyűlés első földadatul tartja, a nemzetiségek érdekeinek jogos kiegyenlítését. 4) A megye határában belül — sz. kir. Arad városa hatóságát kivéve, — semmi más hatóságot, ezen megye hatóságán kívül el nem ismer. 5) Az 1848-diki adón kívül, más adónak behajtását, és újonczállítást, (az országgyűlés e tekintetbeni alaphatározásai) nem eszközölhetének mondja ki. 6) Ezen alaphatározatait a megye, minden megyékkel jegyzőkönyvi kivatalos másolatban közli. Ezen pontoknak hová leendő fölterjesztését illetőleg, heves viták támadtak. Egy rész. Ambrus bizottmányi taggal, azokat V. Ferdinánd Apostoli koronázott s még eddig az ország tudtával és törvényesen le nem mondott magyar királyhoz kívánta fölterjeszteni, miután a megye, az 1848-ki országgyűlési szentesített törvényeket egész terjedelmükben elfogadván, az ezen törvények folytán több törvényesen el nem ismerhető kancellariát elismerni, s ennél fogva a fölterjesztést hozzá intézni nem lehet. Azonban ezen indítvány, mint országgyűlési határozat tárgya el nem fogadtatott. Egyébként alkalmi lesz a megyének mindezen és több sarkolatos kérdések formulázása, s a már határozattá vált elveknek a gyakorlati élettel közvetítése modalitásainak kellő összeállítását, későbbi lételeiben, egy bizottmány utján formulázni.

Aradon gr. Batthiány Lajos emlékére csendes, de lélekemelő gyászünnepély tartott a reformátusok templomában, decz. 31-kén.

A „Sürgöny“ következő magántáviratot közöl: „Bécs, jan. 15. Az itteni pénzügyi körökben azon hir van elterjedve, hogy a hitelintézetek egy államkölesön iránti terv jött szóba, mely szerint, a birodalmi tanács beleegyezésének fűntartása mellett, 25—30 milliónyi 5 százalékos kölcsönösszeg véteték föl. Az ezen kölcsönre a befizetések öt hónapos-részteltekben történnének; míg a kölcsönnek visszafizetése 1862-től kezdve évenként 20 száztalival történnék. Ezen kölcsön lejárandó szelvényeit az adóhivatalok alparin

TÖRÖKHON HANYATLÁSA.

B. Orbán Balázs-tól.

(Folytatás.)

Hellász népe, mely századokon át hallgat-
szu századok óta tudatlan álmát aludta a Parthenon árnyában, mely nagy multját rég elfeledni látszott, egyszerre a szabadság nemtörtélt érintve fölébredt, s mintha Themistocles, Miltiades, Leonidas szelleme hatotta volna át, minden görög egy hős lett, kik az egyetlen harcban példátlan bátorsággal s orozsláni erővel harczolva elmozsolák, megsemmisíték az ő leigázásokra küldött hatalmas hadseregeket; 10 évig folyt tengeren és szárazon az elszánt harc, s Isten győzelmet adott a szabadság ügyének, megmutatá, hogy egy szabadságért küzdő nép legyőzhetetlen, hogy az újabb kornak is lehetnek marathoni, salamisai és platacai papjai, hogy a zsarnokság zsoldosai, bármily számosak legyenek is, erőtlének, egy bonzseretét s szabadság érzetétől áthatott nép ellen nagyszerű s felbátorító jelensége ez a történetnek, dicső küzdelme a szellemnek a durva erő ellen, egy három világrészt uralgó nagy birodalomnak ereje megtört egy maroknyi nép hősiességén, mint zajgó tenger hullámai a búzské szirt élén, s Európa Navarinnál fényes kiváltságással ünneplé meg a görög nemzet felszabadulásának nagy napját.

S míg ezek történetek Hellász szép földjén, azalatt a jénicserek, kiknek rendezését s fegyelmézését sikertelen kísért meg Mahmud, az új szervezett katonaság kiáltására s a reformátor legyilkolására keltek fel, de ő a fejtelten csapatot eltiprá s mint veszélyes rákfenét kivágta az állam testéből.

Közönségesen dicsőítik Mahmudot, hogy az elődei által annyiszor sikertelen megkísértett művet végrehajthatá, s a jénicserek

eltörölését, mint a birodalom megmentésének nagy művét tekintik, s valójában ezen katonai zsarnokság, ezen szeszélyeit követő fejtelten sereg, ezen minden útjára fellázadó s vérengző csapat nagy gátja volt az előhaladásnak s Mahmud átalakító terveinek leg-hatalmasabb ellene. Azonban szultán Mahmud ezen sereg eltörölése által alásta birodalmának az ő vitézségükön nyugró alapkövét és elgyengíté ezen anyagi hősiesség emléke s Hadesi Bektás áldása által szentesített sereggel azon fanaticus bátorság eszményképét is, melyen az Iszlám hatalma alapított, a jénicsér sereg mintegy megszentesítése volt azon dicsőségnek, mely Oszmán dynastiájá alá hajtá a más nemzetiségű muszalmán népeket, azon kapocs, mely összefűzte azokat annyi századokon át, s mihelyt a hódításról, mely életprincipiuma volt az Iszlámnak, le kelle mondania, mihelyt a jénicserek, ezen az egész birodalomban elszórt nemzet katonaság eltöröltetett, velek az Oszmánlik harcziás szelleme is kihalt s csak hamar érezhető volt ezen elgyengülés, mert Oroszthon előttnek híven a perczet Nagy Péter hagyományának teljesítésére, a harcra türelmet keresve, betűtt, hogy vedsereg nélkül maradt szomszédját eltiporja.

Mahmud tüzelke feltudta ébreszteni nemzeté dicsvágyát s egy nem minden dicsőség nélkül harcban végeréjé megfeszítve küzdött a török, de daczára ennek Die-bitch átlépte Sztabul védőfalát a Bálkánt, s Mahmud kénytelen volt Drinápolyban a győztes megalázó béke feltételeit elfogadni.

A kívülről fenyegető veszély nagy áldozatok árán elhárítván, Mahmud reformját terjesztette, daczára azon elkeseredett ellen-szenvnek, melyet a muszalmánok mindenütt kijelentének, a tartományok kormányzó fel-lázadtak, Albania, Macedonia, Bosznia, Bagdad, Tripolisban mindenütt fellázadtak a fanatizált muszalmánok, Szerbia függetlenné tette magát, a muszalmán népségek tisztelete s

szeretete padisájok iránt megszűnt, magában a fővárosban is számtalan égésekben nyilatkozott az elégtelenség s falragaszokban, melyekben a szultánt renegátnak nevezték, ki Allah hitétől elpártolva a gyaurokkal fogkezet, s mintha a sors is ellene esküdt volna pestis, kolera s mindenféle csapások pusztították, melyeket az igaz Istentől elpártolt népre küldött büntetésnek keresztelt a nép fanatismusa. A hajdon hatalmas most elnyomott arab elem Mehemed Ali egyiptomi alkirály körül csoportosult, ki függetlennek nyilvánította magát s a szultán hadseregeit megsemmisítvén, csak az európai hatalmak közbejötté tudá meggátolni, hogy az igazhívők kegyelte alkirály Oszmán kardját oldalára nem kötö, az ejubi mecsetben, mecset az arany-szaru öbl mellett, hol a szultánok Oszmán kardját felövedzik, mi nálok a koronázást pótolja.)

De mindez nem tudá Mahmudot megállítani reformátora nagy munkájában, ő európai szervezett hadserget állított, katonái és orvosi tanodákat alapított, több értelmes fiatal embert külföldi egyetemre küldött, a külföldi udvarokhoz képviselőket küldött, vesztéglöket, vámosokat állított, kereskedési szerződéseket kötött. A vallásos előítéletek, megdögött szokások mindezeket roszalák, de a legnagyobb ellentállást az Ulemák, a papok tanúsítának, azok gyakran messze elágazó összeesküvéseket szerveztek, de az európai szervezett rendőrség kémei azokat fölfedezték, s a Bosphorus hullámain lebegő hullák több ily elnyomott összeesküvés ijesztő eredményeként tűntek fel.

Ujra kiűtött a harc Mehemed Alival s a szerencsétlen kimeneteli Nezb-i csatavész hírének hallásától megkímélte a halál Mahmud szultánt (1838 jul. 1-jén.)

Szultán Mahmud életén talán többet is időztem mint ezen rövid értekezlet köre megengedte volna, de szükségese nek láttam itten megállapodni, hogy az ő trónra léptével kez-

dődő új korszakot némileg jellemezhessem, értekezletem felmutatja a nagy reformátornak bátor kísérleteit s rendíthetetlen akaratját népevel szemben, s ezen küzdelem nagyszerűsége bámulusos egy oly országban, hol őt százados institutiókat kelle megsemmisíteni, ujjakkal felváltani, hol kényszeríteni kelle egy feszülő büszk népet, mely a többi nemzeteket lenézte, az európai szokásokat gyűlölte oly elő jogok felhagyására, melyek vakbuzgón követett vallásán alapulnak, felforgatni szokásait, megalázni büszkeségét, s mindezt rögtönözve a nélkül, hogy előleges nevelés által elkészítette volna a szellemet a polgárosodás elfogadására, s mielőtt a vakbuzgóság s tudatlanság felleget eloszlatva volna czelszerű népnevelés által.

De éppen azok, kiknek a népnevelés kezében volt és van, a papok valának nagyratörő terveinek legnagyobb ellenei, azok valának, kik a kezökben lévő hatalmat és gázdagságot félve szembeállítottak vele, s talán nem alaptalan a gyanu, hogy ők valának, kik Mahmudot pályája közepén megállították s életét megrövidítették.

Mahmudot fia Abdul Medzsid követé, ki jó szándék, de gyenge erővel lépett atyja nyomdokaikra s Törökhon civilizációjá csak külmáz, mely legfeljebb a festői nemzeti éltönyt számított s helyette idomtalan európai szabású öltönyt adott az új kor embereire; de ezen külszín is csak a fővárosra s annak felsőbb osztályára szorítkozik, a nép minde-nütt megtartá régi öltöneyeivel régi szokásait is s iszonyodik a polgárosodástól, melynek csak rosz oldalait ismeri, mert azok a kik azt terjesztik, annak csak véikeit sajátíták el, az első lépés el volt vétve ezen nép átálítására, a civilizációt nem erőszakolni, hanem megkedveltetni kell a népekkel, s azt mintegy be kell oltani czelszerű nevelés által fogékonyitván reá a népeket.

(Folytatjuk.)

fogadják el. A kibocsátási árfolyam 88 ft 90 kr. Az itteni bankházak és kölcsön iránt jó hangulatot táplálnak, mely szerint valószínű, hogy kétszer annyit is fognak aláírni. Mint hallatszik, a hitelintézet 2, a Rothschild-bázis 8, a Stamat híz 5 milliót fognak aláírni.

Nyílt levél N. M. urhoz Küküllővárra. Lapunkban nincs tér a verses dolgozatok közlésére. A küldött 1 forintot minő célra használjuk?

Nemzeti színház. — Január 9-én „Női harcz” öszszeszevágólag adatott.

Jan. 10-én „Medea” új tragoedia Legouve-tól, fordította Kövér Lajos. Nem értjük, hogy e dráma hogyan nyerhetett Párisban akkora tetszést. Aestheticai becsét megrontja a szenvedélyek emberietlensége; drámai kivétel a jellemnek végletekbe csapongása, a tragicumot pedig benne criminalitás képviseli. Medea egy mythologiai ördög szörny, ki midőn szerelmé bosszújának saját gyermekeit áldozza fel, nem a nemes szánalom érzetét kelti föl a közönségnél — mi a tragoedia célja lenne — hanem a borzalom és utálat háborító benyomását. A czimszerepet Tóthné szép plasztikával adja; voltak tableau állásai, mik művészi véső tárgyaiul szolgálhatnak; és ha keservdült arcuzatára a sovár bosszúvágy rángásait — midőn annak kéjéről beszélt — sikerült volna neki egy kárörvendő mosoly jelentőségével előtenni, egy festői esetet örökítésére képes lesz vala. De kár, hogy szavalata modorosságából nem tud, vagy nem akar kibontakozni. Jácson szerepét Rajz nem bírta meg. Ujfalusi nemes Orpheus volt.

Január 12-dikén: Albisi kedvenc-komikusunk javára „Stibor vajda.” A czimszerepet Ujfalusi szép felfogással s erőteljes szemlélyesítéssel. Utolsó jelenetében a lelkiismeret és kígyómarás örlésre hajtó kínait nagyszertűen tüntette elő. Kár, hogy ő nem élhet csak szerepkörének, mindenre felhasználatása gátlóhatatlannul ferdeségeket csusztatand be jatekába. Albisi (Beczkó) jó volt. Ő a komikumot mérsékelt-séggel kezeli, s ez szerencséje; mert a komikum megszünik azzá lenni — ha kimerítették; — Rajz (Rajnáld) hatás-sal játszott több helyen. A sugás kirívó volt. Beczkó vára ügyesen van festve, csak a bokrok nem sikerültek.

Január 13-kán: „Politikus eszmadia.”

POLITIKAI HIREK.

— Farini rendkívüli tanácskozmányra hívta öszsze Nápoly legbefolyásosabb embereit, hogy egy programot dolgozzanak ki, a behozandó adminisztrációra nézve, melyet aztán Carignan herczeg elé terjesztene, de a gyűlés olyan, Olaszország egysége ellen célzó ajánlatokat tett, hogy eredménytelenül kellett azt szétoszlatni. A székhelyeikről eltávozott püspökök jóvedelmét zár alá tették.

— Garibaldi következő tartalmu levelet intézett a genuai iparosok társulatához, feleletül azok kérésére, hogy társulatok tiszteletbeli elnökségét fogadják el:

Caprera, dec. 30. Testvéreim! Szeretetem a tiétek öröke. Tietekről meg vagyok győződve. Rokonszenvelőket minden emberi jutalom fölébe helyezem; élettemnek, melyet Olaszonnak szenteltem, ez egyedüli büszkesége. Örömmel elfogadom e megtiszteltést, s büszkén hordom soraitok közt ama napon, mely közelg, s melyen Italia béki utolsó janczsze meztörtésére hív fel. Tietek öröke

Garibaldi J.

— A „Constitutionnel” turini levele szerint Garibaldi kevés nap alatt Londonba szándékoznék, hogy vállalata kivételére ha nem is anyagi, de legalább erkölcsi erőt gyűjtsön azon szíves fogadtatásban, melyet a lelkes angol nép számára készít.

— Türr tábornok, ki most Milanóban van, szükségesnek tartotta, egy új nyilatkozatot tenni közzé, hogy a nem toborz Magyarország részére. Caprerából hírlík, hogy Garibaldi új vállalatra készül, de gondoskodnak, hogy idő előtt elsielve ne történjék semmi.

— A „Pays” híreket kapott Szicíliából, melyek szerint a messinai fellegrár ismét gazdagon ellátta magát élelmi szerekkel, és azon helyzetben van, hogy minden megtámadásnak ellenállhasson.

— A „Gazetta del popolo” szerint a piemontiak Gaetanál ismét tíz darab 80 fontos vöntesövű ágynt szállítottak ki, melyeknek vetgolyói 60 kilogg. nyomnak.

— A „Nat Ztg.” nem tartja lehetetlennek, hogy Gaeta után a sor Rómára kerül. Avatott párisi körökben, ha a porosz lapnak hinni lehet, azon meggyőződés uralkodik, hogy tavaszig az utolsó francia katonája elfogja hagyni Olaszországot. Beteljesedik-e e jóslat, majd megvárjuk; annyi igaz, hogy jan. 8-dikán még mind a „Patrie” mind a „Pays” szükségesnek látják külföldi lapok ellenében kijelenteni, hogy a „Róma és a francia püspökök” czimű röpirat nem bír semmi félhivatalos jellemmel, hanem merőben egyéni mű.

— A „Nationaltes” szerint a bécsi kormány körjegyzékét intézett az európai udvarokhoz, melyben kijelenti, hogy Garibaldi kiszállásaért — bármely határpontján a birodalomnak — Victor Emanuel teszi felelőssé. Ez más szóval azt teszi, hogy Ausztria, várakozó helyzetét támadással cseréli fel, miből az invasio csak mozdul is, mely összeköttetésben áll a Garibaldi terveivel.

— A syriai ügyet illetőleg csakugyan véleménykülönbség létezik az angol és francia kormány között, sőt az „Indépendance belge” párisi levelezője a

francia császár azon nyilatkozatát közli, hogy az olasz ügyben, mely az európai politikát általánosan érdekli, lehet engedményeket tennie, de nem a syriai ügyben, mely tisztán a francia befolyást érdekli.

— A párisi rendőrségről mondják, hogy a „Mariane” titkos társulat és a mazzinisták közt összeköttetést fedezett volna föl. — A napokban, fiatal magyar szökevények a keleti Showeizon keresztül Churba, honnan Piemontba, magyar önkényes csapatokhoz szándékoznak. Nagyobb része a magyar aristocratiához tartozik.

— A velencei kérdéssről következő részleteket hallunk: A „Nat. Ztg.”-nak írják Párisból, hogy Franciaország bizonyoságot akart szerezni magának aziránt, hogy fogna Angolország tekinteni egy második intervenciót Olaszországban. Angolország felelete éppen nem volt kedvező. Az angol miniszterium tökéletesen egyetért abban, hogy bármily kíváncsatos is Velence átengedése, az európai háború, melyet Franciaország intervenciója bizonynyal előidézne, sajnos kényszerűséggé teszi, hogy ezután inkább Olaszország egységéről mondjanak le. Más oldalról a császár egy, Cowley lorddal tartott hosszabb értekezletben hajlandónak mutatkozott Bécsben egyetértőleg működni e tárgyban Angolországgal. Ez alkalommal kérde a császár, hogy azon esetben, ha a bécsi kabinet, egyesült előterjesztésük iránt süket maradna, és később oly bonyodalmak származnának, melyekbe Franciaország is belevonatnék, ki fogna-e lépni Angolország jelen semleges állásából és segítő-e Franciaországot? Anglia felelete e kérdésre még nem tudatik.

— Párisból írják, hogy a lengyelek közt nagy az élénkség. Hogy az ősz Czartoryszki annyi kiabrándulás után ismét működni kezdett, annak jeleül veszik, hogy ő a körülményeket rendkívül kedvezőknek tartja, vagy tán hogy bizonyos helyről különös biztosítást vett.

— Palmerston lord Southamptonban az ujon felállítandó irodalmi tanintézet alapköve letételekor tartott beszéde tartalma a következő: „A közelebbi időben három következő és nagy horderejű eseményt értünk. China fővárosát angol és francia egyesült sereg tartja megszállva, ez pedig csak 20 évvel ez előtt is nevétséges lehetetlenségnek látszott, pedig most tény, fontos történelmi, mely a mint hiszem Európa és Ázsia távol vidékei közt tartós béke kapcsa lesz. Általánosan el van ismervé, hogy ez expedíciók j. esen volt kiállítva. — Ezért nemcsak tisztelt barátomnak a hadügyérnek, ki egész igyekezettel oldá meg feladatát, vagy a cambridgei herczegnek tartozunk köszönettel, ki a katonai dolgokban nevezetes javításokat tett, hanem köszönetet kell mondanunk Canning lord derék ügyvezetésének is; Indiában, ki az expeditionális sereg nagy részét jelesen állítja ki, Elgin lord okosságának és a had- és hajóraj-parancsnokok derékségének. A mi Olaszhon t illeti, teljes joggal állithatni, hogy Angolhon erkölcsi befolyása a felszigeti viszonyok fejlődésére nem volt hatás nélküli. Russell nemes barátom, ki országunk s kormányunk nemes szívű érzelmeit oly jelesen képviseli, semmit sem mulasztott el, hogy Európa népeinek tudtára adja a brit kormány érzelmeit. A mi most Olaszhonban történik bátran merem állítani, hogy Európa történelmének legnevezetesebb és fontosabb pontjai egyike leendő. Egy nép emelkedését szemléljük itt, mely századok óta kis államokká darabolva nyomorult módon elvakult kormányok áldozatául vette sinelt, e népnek emelkedését látjuk mondom, mikép csoportosult össze egy érzelmetől hevülve, hogy örökké egyesülve maradjon, és hiszem, hogy az egyesülés, dacára azon akadályoknak, melyek még utban állnak, rövid időn bevégzett tény leendő. A harmadik fontos eseményül az Amerikában történetek hozza fel, azon reményét fejezvé ki, hogy az amerikai szövetség nem fogja engedni hogy polgárháborúra kerüljön a dolog, s hogy e szövetség, mely csaknem egy század óta áll Amerika javára nem áll, még meg a szétbomlás küszöbén.

— A „Daily News” az olaszországi küszöbön álló választásokra vonatkozólag egy cikket hoz, mely tekintve a nevezett lapnak lord John Russelhez való viszonyait, figyelmet érdemel. Az angol lap föltétlenül helyesli Cavour gróf politikai eljárását, sőt kiminti magát még Savoya és Nizza átengedését is, a mely ellen az angol lapok eddig annyit lármáztak.

— A porosz „Staatsanzeiger” jan. 12-diki mellék-lapja amnestiát hirdet a felségárulási, hezárulási, fel-ségsértés bűnök, továbbá az állampolgári jog gyakorlása ellen vagy az államhatalomnak ellenszegülés és a nyilvános rend meghiúsítására vonatkozólag elkövetett vétke-kért, polgári vagy büntető uton elítéltekre. Azoknak, kik az elítélés vagy vizsgálat elől szökés által menekültek, a visszatérés megengedtetik, és netalán elítél-tésük esetére az államügyés utasított, hogy kegyelem-

ajánlatot tegyen. A katonai uton elítéltekre nézve, ha kegyelemért folyamodnak, a király határozni fog.

— A dán kormány Schleswigholsteinnak tett engedményei közt, Schlesvignek a német nyelv hivatalos használatát megengedte.

— A „Lloyd”-nak írják Bécsből, hogy a porta követe által kijelentette, hogy minden esetben fegyveres erővel álland ellen Oroszországnak, ha a dunai fejedelemségeket megakarná szállani. Az ily lépést ugyanis nem indokolhatja Oroszország a magyar és lengyel emigratio működési által, mert Moldova-Olaszország elég erős, e működést ellenőrizni s felügyelni, hogy onnan a szomszéd államok meg ne támadassanak.

— Stambulból jan. 4-én írják: „A francia hajótársulat minden hajójával, mely Nápolyt érinti, több magyar menekült érkezik ide, a kik Garibaldi alatt szolgáltak s az első alkalommal a fejedelemségekbe utaztak el. Itteni lapok állítása szerint Türr és Miroszlawszki is nemsokára át fognak itten utazni, e hír egyébiránt téves, minthogy a nevezett urak, köztudat szerint, Olaszországban eléggé elfoglaltak.

— A belga lap szerint Cogalniceano miniszter elnök a Jassyban összegyűlt moldva kamra előtt a letartóztatott szárd hajókra vonatkozólag a következő nyilatkozatot tevő: „Azon időben, midőn az öt hajó letartóztatott, mintegy hatvan — nem pedig több ezer, mint niresztelték — magyar menekült a Dunafejedelemségekbe ment; Ausztria ezeknek kiszolgáltatását kívánta, de Kuza fejedelem határozottan megtagadta. A fejedelem azonban, hogy kikerüljön minden összeütközést a bécsi kabinettel, felszólítja a magyar menekülteket, hogy távozzanak az országból. A menekültek teljesítik a felszólítást és Galaczba mentek. Mi azt akarjuk, hogy Oláhország semleges és egyszersmind vendégszerető föld maradjon. Ezen politikát őseinktől öröklöttük és kerüljön bár mi áldozatokba, átadjuk azt utódainknak.”

Páris, jan. 11. A „Const.” a schleswigholsteini kérdést taglalván ezt mondja: Egy sz.-pétervári levelezésben erősítették, hogy az orosz kabinet elhatározta, nem tűrni, hogy a német szövetségi gyűlés Dánia belügyeibe avatkozzék, s ezen belügyek közé a schleswigholsteini kérdést is odaszámítja. Sándor császár kormánya ennél fogva kész, ezen értelemben egy jegyzéket intézni a berlini kabinethez, s a sz.-pétervári diplomatai körökben, hol ezen intézkedések helyeseltetnek, azt tartják, — még pedig nézetük szerint helyesen — hogy Francia- és Angolország is úgy fogják fel ezen kérdést mint Oroszország.

Ujabbak. — A „D. A. Z.”-nak írják Bécsből, hogy a szerb határszélre gyorsan csapatok indítottak, minthogy a forrongás a fejedelemségben valamint Vojvodinában a szerbek közt igen aggasztó alakot öltött magára, és attól tartanak, hogy a szerb fejedelemség lakói az osztrák határszélre átléphetnek. Gr. Mensdorff altábornagy újból Temesvárra küldetett, hogy személyesen meggyőződjék a helyszínen a dolog mibenlétéről. A nevezett lap szerint Erdélybe is folyvást mennek csapatok és a Moldvába vezető szorosakat megszállták. Az Erdélyben felállított figyelő hadtest 20,000 emberből áll.

— Bukarestből, jan. 7-dikén írják a „M. O.”-nak: Pár hét óta — és a hallomás szerint föltötte meg-szorított határ-örzést dacára — seregestől érkeznek ide hontársaink, nevezetesen Erdélyből, kik az eddigi tapasztalás szerint Brailában s Galaczban állapodnak meg — a télen át. Mik terveik, szándékuk? azt senki sem tudja. Meg kell azonban vallani, hogy a hangulat itt a magyarok irányában általában korántsem azon kedvező már, mint milyen még csak a lefolyt ősz alatt volt; midőn itt még azt hitték, hogy Erdély Magyarországgal nem akar egyesülni.

— Bosniából igen aggasztó tudósítások érkeztek. A porta csapatokat küld oda; Sumlában több rend-beli csapatok vonatnak össze.

— Cataro, jan. 14. Híre jár, hogy Spuczet körülbelül 2000 montenegrói megrohanta, s hogy egész a várkapukig sikerült hatniok, de onnét jelentékeny veszteséggel visszavertek.

— Turin, jan. 15. A francia flotta egy része az „Opinione” szerint Gaetát tegnap elhagyta. Az ellenségeskedéseket mindkét fél megszüntette. Gaeta, jan. 11. a tüzeléssel félhagytak. A hadviselő csak az ostrom által megrongált helyeket fogják a fegyverszünet alatt javíztatni. Nápoly, jan. 12. Pinelli tábornok 9 bataillon piemontival még mindig az Abruzzokban van. Róma, jan. 12. (Párison át) A színházban szabadelvű tüntetések történtek.

— Páris, jan. 16. A „Patrie” tegnapi számában jelenti, hogy Malta s Corfu helyőrségei, s a brit hajóhad a középtengeren megerősítettnek. A „Moniteur” mai számában a negyedik testőrségi granatos ezred fel-állítását jelenti.

Kopenhága, jun. 15. A „Berlingske Tiden-
de“ jelentése szerint, a munkálatok a tengeri hajógyár-
ban, a mennyire az időjárás engedi, a legerélyesebben
folytattnak. 400 matróz behívása végett ideiglenes tör-
vény hozatalát várják.

A „N. N.“-nek azon fontos hírt írják Pestről, hogy
az országgyűlésre vonatkozó választási rend kihirdetése fel-
függasztetett, a mire gr. Apponyi azon nyilatkozata szolgált
okul, hogy Magyarországon minden ostromos kísérlet a
legerélyesebb ellenszolgáltatást idézné elő.

Zarából írják a „W“-nek a zágrábi értekezletek Dal-
matia annexiója végett felfüggesztettek, minthogy a kormány által
választott személyek megtagadták az értekezletbe lépéseket.

Bécsből írják az „Allg. Zeitungnak“, hogy a kor-
mány Szemere Bertalant szállításából visszahívta, s jelen-
tékeny hivattal ruházta fel.

A „Gazetta di Fiume“ úgy nyilatkozott, hogy a báni
értekezlet, melyre a magyar tengerpartvidék meghívott,
nem határozhat Fiume rendezése iránt, mert ez csak a hor-
vát s magyar országgyűlést illeti.

A „N. N.“-nek írják, hogy a pesti hírlap-
adósok csejla a lapbélyeget nem fizetni, mint M.-Országra
nézve törvénytelen adót. Hasonlóan a szerkesztők nem akar-
ják többé lapjaikat rendőrségi revisio alá adni, minő a mi
az 1848-ki 18-dik törvénnyel ellenkezik.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE január 16-kán.

Állam-adósság.	penzben	áruban		penzben	áruban
5%-os nemzeti kölcsön	100 frt.	73.80	74.—	Ausztr. államvaspálya	282.— 282.50
5%-os metalliques	100 frt.	62.—	62.25	Nyugati vasut	183.50 183.—
Földtehermentesítések.				Pardubitz vasut	105.— 105.50
5%-os magyarországi	100 frt.	64.50	65.—	Tisza vasut	147.— 147.—
5%-os hársági, horvát és szláv	100 frt.	62.—	62.50	Déli vaspálya 60% (ex div.)	187.— 188.—
5%-os erdélyi	100 frt.	60.—	60.50	Károly Lajos vaspálya (ex div.)	177.— 177.50
Sorsjegyek.				Graz-Köflachi	107.— 108.—
Trieszti db.	100 ft pp.	116.—	117.—	N.-Szombati 1-ső kibocsátás	20.— 22.—
Dunagőzhajóz. társ. darabja	100 ft pp.	94.50	95.—	N.-Szombati 2-ik kibocsátás	60.— 64.—
Budai városközség db	40 ft a.é.	36.50	37.—	Váltók (devisek)	
Eszterházy	40 ft pp.	87.50	88.—	Három hónapra.	
Salm	40 ft pp.	33.50	34.—	Amsterdam 100 holl. ft (86 ft 52 kr a.é.) 3%	128.95 129.20
Paiffy	40 ft pp.	36.25	36.75	Augsburg 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3 1/2	129.15 129.30
Clary	40 ft pp.	34.—	34.50	Berlin 100 tallér (150 ft ausztr. értékb.) 4	113.55 113.65
St. Genois	40 ft pp.	37.—	37.50	M. Frankfurt 100 d. német ft (85 ft 90 1/2 kr) 3	150.25 150.35
Windischgrätz	20 ft pp.	20.—	20.50	Hamburg 100 márk-bankó ft (75 ft 85 kr) 2 1/2	59.70 59.80
Waldstein	20 ft pp.	25.75	26.—	London 10 font sterling. (100 ft 23 1/4 kr) 4 1/2	
Keglevich	10 ft pp.	14.75	15.25	Páris 100 frank (40 ft 50 kr ausztr. ért.) 3 1/2	
Részvények.				Pénznekem.	
Nemzeti bank ex div.)		733.—	735.—	Korona	20.70
Hitelintézet 200 frt.		154.30	155.—	Császári arany	7.12
Alsó-ausztriai esc. bank 500 frt.		562.—	564.—	Reczés arany	7.11
Duna-gőzhajózási társulat 500 ft pp.		381.—	383.—	Napoleons'or	12.05
Trieszti Lloyd 2-ik kibocsátása 500 ft pp.		130.—	145.—	Orosz imperiale	12.36
Budapesti lánczhíd 500 ft pp.		399.—	401.—	Ezüst	49.50
Éjszaki vasut		1906.60	1906.80	A nemzeti kölcsön papír szelvényei	40.—

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(23)

Csödhirdetés.

(1—3)

A magos cs. k. helytartóság 1860 december 8-án 21548 szám alatt kelt rendelete követ-
keztében a szamosújvári cs. k. fegyintézetnél 1 őrpáncsnok, 10 első és második osztályú fő-
felügyelő, és 100 első és második osztályú felügyelőből álló polgári őrségnél következők hely-
lyek betöltendőek:

1.) Az őrpáncsnoki állomás évi 350 oszt. értékű forint, szabad szállás, egy napi katonai
kenyérrel, napi 5 ujkracszár ágynémű, fűtési és világítási jutv. ny. és egész formaruha évi fi-
zetés mellett.

2.) Négy első, vagy esetlegesen csak is második főfelügyelői állomás: az elsőben évi 300
oszt. forint, az utóbbiban évi 240 oszt. forint, továbbá mind a két osztályban egy napi katonai ke-
nyérrel, napi 5 ujkr, fűtési, világítási és szállás jutvány és egész forma ruha fizetés mellett.

Az ezen állomásoktól folyamodók ere vonatkozó kérelmeiket iskolai és más képességi bizo-
nyítványokkal, továbbá a katonai bucsúlevellel és más szolgálati okmányokkal ellátva folyó 1861-
ik év februárius végéig és pedig a kik már polgári állam szolgálatban állanak, előjáró hatóságok
ellenben azok kik még ténlegesen katonai szolgálatban, vagy tartalékban vannak, vagy azok is, kik
a katonaságból már kiléptek, de sehol sincsenek alkalmazva illető ezredek kiegészítő kerülete pa-
rancsnoksága által, az utóbbiak által pecsét alatt melléklendő magaviseleti jegyzék és büntetési
kivonatjaikkal ellátva nyújtsák be az alólírt cs. k. fegyintézet igazgatóságához: egyszersmint mu-
tassák ki hogy a katonaságnál szolgáltak, a kérelemhez melléklendő orvosi bizonyítvány szerint
egészséges testalkatúak, az országos nyelveken jól fogalmaznak, a számadásában tökéletes esme-
rettel bírnak; és végül megjegyzendő hogy polgári állam szolgálatra osztályoztatnak el és ha igen
az erre vonatkozó minősítvényi kimutatások hol léteznek!

Az országos cs. k. fegyintézet igazgatóságától
Szamos-Ujvárt, januárius 15-én 1861.

Brühl, igazgató.

NEHIVATALOS.

(5)

Gazdasági gépek és eszközök.

(3—4)

Az országos híres Vidats ekéinket, rostáinkat s egyéb gazdasági eszközeinket
bátorkodunk az erdélyi gazda-közönségnek figyelmébe ajánlani, s tisztelettel kérjük a gazda ura-
kat, sziveskedjenek megrendeléseiket jövőben Kolozsvárra utasítani, Baris József urhoz, a
kolozsvári fiók-műhelyünk vezetőjéhez, ki a megrendelések pontos teljesítéséről azonnal
gondoskodni fog. — Ezen fiók-műhelyt főleg az erdélyi gazda-közönség érdekében állítottuk
fel a végett, hogy a hosszú utról gyakran töve oda érkező gépeinket ismét helyreállítsa, s ez ál-
tal elejét vegyül minden panaszoknak.

Kolozsvári fiók-műhelyünk gépjáratokat is szivesen elvállal, mire nézve azt a tisztelt kö-
zönségnek pártfogásában ajánlani bátorkodunk.

Vidats István gépgyára Pesten.

Fiók-műhely: KOLOZSVÁRTT, két viz közt hosszútozta 382 szám.

(10)

Uj biztosító társulat.

(5—9)

Van szerencsénk a t. cz. közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a „PHÖNIX“ czi-
mű biztosító társulat 3,000,000 frt a lap tőkével birodalomszerte megalakulván s működé-
sét elismert kedvező sikerrel a két magyar házra is kiterjesztvén, ennek alólírt főgynöksége a
Működési területére eső Beszterce és Kővár vidékén, Belső Szolnok, Doboka,
Kolozs, Thorda és Küküllő megyékben, Aranyos, Maros, Udvarhely, Csik
és Gyergyó székeken biztosításokat elfogad:

a) lak és gazdasági épületekre, gyárakra, serfűzők- és szeszegetőkre, ezek gépeire, fel-
szerelvényeire és készleteire, továbbá szalmás terményekre, takarmány-neműkre épületekben
vagy szabad ég alatt, marhákra, gazdasági eszközökre, árakra, butoratra, kézműszerekre s
egyéb ingóságokra, tűz, villám vagy tüzeset alkalmával lerombolás által okozandó
károk ellen, — és

b) szárazon vagy vizen szállítandó árukra minden esetleges kár ellen.
A biztosítási feltételek a biztosító közönségre nézve összehasonlítólágt leg több előnyt
nyújtanak.

A díjak általában, de különösen szilárdabb biztosításoknál a legjutányosabban szá-
míttatnak fel.

A károk pedig len lehet leggyorsabban vizsgálatnak meg és a teljes kártérítés
a szabályozás után tüstént és annál gyorsabban eszközöltetik, minthogy a „Phönix“
folyó hó 12-én az első magyar általános biztosító — és ezen kívül szilárd alappal mű-
ködő még más hat biztosító társasággal is kölcsönös viszbiztosítási szerződésre
lépett. —

E lényeges kedvezmények, melyek pontos megtartását szigorú kötelemünkhé nyilváníjuk,
feljogosítanak minket arra, hogy a t. cz. közönség részéről minél nagyobb részvételre és elisme-
résre számolhatunk, melyeket viszont pontos szolgálat és a biztosítási ténen oajtatandó minden-
nemű felvilágosítás önzéstelen kiszolgáltatása által törekednünk kiérdemelni.

Maros-Vásárhely, december 16-án, 1860.

A „Phönix“ főgynökei:

Moldován és Czerbesz.

Iroda: Széchenyi-tér, 1081. sz.

(22)

HASZONBÉRLET.

(2—3)

Torda vármegye Alsó-Jára nevű helysége-
ben, gróf Teleky Gusztávnak 600 holdból álló
lagosított birtoka, ősi vetéssel, folyó év Szent
György napjától kezdve több évre haszonbérbe
kiadó.

Értekezni lehet Kolozsvárt belső királyut-
ca 36-ik szám alatt.

Kolozsvárt januárius 18-án 1861.

(17)

Egy, az olvasásban és számadásban gyakor-
lott fiu alólírtat az üveges iparbani kiké-
pezetésre nézve a fenálló rendszabályok mellett
kötelezettségek mellett, nas képpen főlvetetik.
Kolozsvárt, január 13-án 1861.

Péter József üveges.

(Raktára van b. középútca minoriták háza)

(1143) | 20/1 1861. |

Cs. kir. szabad. általán kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 frt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjáv a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a
legjobb övszereknek bizonyult be, magas és főfőurások által tolette-eszközül használtatik,
névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltet-
vén, minden további dicséretet fölösleges. Található Bécs minden gyógyszerártaiban ugyan-
azon árért.

FOG-ÓLOM,

mellyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvárt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszerártaiban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész.
Szebenben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János
fiái. Károly-Fehérvárt: Rusz, Wagner könyvtáros. Segesvárt: Misselbacher J. M. Besztercen:
Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzsela.
Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szász-
városon: Specht, Leonhardt J. és Wotsch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner.
Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszer., Salzman, és Czanak J. urak.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt
kapható

A MAGYAR CSALÁDI S KÖZLETI VISELETEK ÉS SZOKÁSOK

a nemzeti fejdelmek korából.

Írta

KÓVÁRI LÁSZLÓ.

Ára 2 frt.

KAISER FRANZ JOSEPH I.

und

EUROPA.

Aus dem französischen.

Ára 30 kr.

A szolgabírói hivatal, írta Zsol-
dos Ignác, a m. tud. társ. által nagy
jutalommal koszorúzott munka. I. törvény-
kezési rész, II. közrendtartási rész. Ára
a kettőnek 5 frt 60 kr.

A bornemesítés és kezelés módja,
a legújabb tudomány és tapasztalás nyo-
mán elméletileg és gyakorlatilag elő-
adva Perlak Mihály szépművészeti
és bölcsészeti tudor által Zürichben.
Ára 1 frt 30 kr.

Kakas Márton Tolltaraja. Kiadja
Jókai Mór, 2 kötet ára 2 ft.
Józsika Miklós. A magyarok és
történelme. 3 kötet ára 6 ujfrt.

Szabó Károly, Rogerius mester,
Várad kanonok siralmas éneke, Ma-
gyarországnak IV. Béla király idejében
atatórok által történt Ronzlásáról, ára 1 ft